

UNIVERSITETET I AGDER

E K S A M E N

Emnekode: HI-124
Emnenavn: Særemne før 1750

Dato: 10 desember 2008
Varighet: 0900 - 1100

Antall sider inkl. forside 7

Tillatte hjelpemidler: Ingen

Merknader: Vedlagt ligger to oppgavetekster. En for kurset kriminalitet og konflikthåndtering i Norge ca. 1500-1700 (A) og en for kurset europeisk historie (B).
Besvar oppgaven for det kurset du har fulgt i høst, og merk omslagsarket med A eller B.

EKSAMEN

Emnekode:	HI-124
Emnenavn:	Særemne før 1800. Kriminalitet og konflikthåndtering i Norge ca. 1500–1700
Dato:	10. desember 2008
Varighet:	0900–1100
Antall sider inkl. forside	2
Tillatte hjelpemidler:	Ingen
Merknader:	A

BOKMÅL

Alle spørsmål/oppgaver skal besvares

Faktaspørsmål

1. Hvor mange ble henrettet for trolldom i Norge (ca. tall)?
2. Hva ble straffen for gjerningsmannen når et drap ble vurdert som "uforsynet"?
3. Hva var stevnefall?
4. Hvem satt som dommere i Herredagen?
5. Hvilke funksjoner hadde fogden?
6. Hvem var fogdens nærmeste overordnede før 1660?
7. Hvilke to fylker har flest bevarte tingbøker før 1660?
8. Hva var et målstevne?
9. Forklar forskjellen mellom å bruke en kilde som levning og som beretning.

FORTSETTER NESTE SIDE

Begreper

10. Forklar kort hva som menes med "opposisjon", slik begrepet er brukt i pensumlitteraturen.
11. Forklar kort hva som lå i begrepet "soning" på 1600-tallet.
12. Forklar kort hva som ligger i begrepet "den lange tid" (la longue duree) hos Fernand Braudel.

Kortsvarsoppgaver

13. Hvilke funksjoner hadde sorenskriveren, og hvordan endret hans rolle seg utover på 1600-tallet?
14. Hva kan være grunner til at det var flere drap og mer vold i indre Agder enn ved kysten, og hvordan ble drapsmennene i indre Agder vanligvis straffet?
15. Vis fordeler og ulemper ved å bruke henholdsvis tingbøker og sakefallslister (bøtelister) som kilde til kunnskap om kriminalitet.

E K S A M E N

Emnekode:	HI-124
Emnenamn:	Særemne før 1800. Kriminalitet og konflikthandtering i Noreg ca. 1500–1700
Dato:	10. desember 2008
Frå – til:	0900–1100
Sidetal inkl. framside	2
Tillatne hjelpemiddel:	Ingen
Merknader:	A

NYNORSK

Du skal svare på alle spørsmåla/oppgåvene

Faktaspørsmål

1. Kor mange blei avretta for trolldom i Noreg (ca. tal)?
2. Kva blei straffa for gjerningsmannen når eit drap blei vurdert som "uforsynet"?
3. Kva var stemnefall?
4. Kven sat som domarar i Herredagen?
5. Kva for funksjonar hadde futen (bokmål: fogden)?
6. Kven var futens næraste overordna før 1660?
7. Kva for to fylke har flest bevarte tingbøker før 1660?
8. Kva var eit målstemne?
9. Forklar skilnaden mellom å bruke ei kjelde som "levning" og som "beretning".

FRAMHALD PÅ NESTE SIDE

Omgrep

10. Forklar kort kva som ligg i omgrepet "opposisjon", slik det er brukt i pensumlitteraturen.
11. Forklar kort kva som låg i omgrepet "soning" på 1600-talet.
12. Forklar kort kva som ligg i omgrepet "den lange tid" (la longue duree) hjå Fernand Braudel.

Kortsvarsoppgåver

13. Kva for funksjonar hadde sorenskrivaren, og korleis endra rolla hans seg utetter på 1600-talet?
14. Kva kan vere grunnar til at det var fleire drap og meir vald i indre Agder enn ved kysten, og korleis blei drapsmennene i indre Agder vanlegvis straffa?
15. Vis fordelar og ulemper ved å nytte høvesvis tingbøker og sakefallslister (bøtelister) som kjelde til kunnskap om kriminalitet.

**EXAMEN, HI 124, FEDDERSENS KURS: FORDYPNING, EUROPEISK HISTORIE,
EMNET: JOHAN DE WITT OG DEN NEDERLANDSKE REPUBLIKK**

BOKMÅLSVERSJONEN

Tid: Onsdag 10 desember, kl. 09.00 – 11.00. Hjelpemidler: Ingen

Faglærer: C.F. Feddersen (38 14 21 69/996 36 750)

B

Svar på alle spørsmål (i den rekkefølgen du selv fortrekker)

I REALHISTORISK: FAKTA OG FORKLARINGER

- 1) Plasser "Det europeiske bybeltet" (fra det 15. århundre) geografisk
- 2) Karakteristiske trekk ved det politiske kartet i Europe etter freden i Westfalen (1648)
- 3) Gi navn på de 7 nordlige provinsene i Den nederlandske republikk og plassér dem geografisk i forhold til hverandre
- 4) Hvor ble Willem III av Oranje konge i 1689
- 5) Hvem var Amalie van Soms?
- 6) Hva menes med "merkantilisme"?
- 7) Hva står "VOC" for
- 8) Hva står "WIC" FOR?
- 9) Hvor var Hanse-forbundets virkeområde?
- 10) Hva menes med "oligarki"?

II TEORI OG METODE: FORKLARINGER OG BEGREPSDEFINISJONER

- 11) I en tradisjon i historieforskningen ble historikerens oppgave uttrykt som å "gjenskape fortid slik den var". I en annen tradisjon ble ambisjonen uttrykt som å "konstruere et bilde av fortida slik den kunne ha vært". Forklar og utdyp forskjellen.
- 12) Forklar forskjellen mellom en "forklaringsmodell" og en "formell modell"
- 13) Hva ligger i begrepet: "Modellenes tyranni"?
- 14) Hva ligger i Max Webers begrep "idealtipe"?
- 15) Forskjellen på historiske forklaringer som legger vekt på henholdsvis "struktur" og "agens"

NYNORSKVERSJONEN

Svar på alle spørsmåla (i den rekkefylgja du sjølv fortrekker)

I REALHISTORISK: FAKTA OG FORKLARINGAR

- 1) Plasser "Det europeiske bybeltet" (frå det 15. århundret) geografisk
- 2) Karakteristiske trekk ved det politiske kartet i Europa etter freden i Westfalen (1648)
- 3) Gi namn på dei 7 nordlige provinsane i Den nederlandske republikk og plasser dei geografisk i forhold til kvarandre
- 4) Kvar vart Willem III av Oranje konge i 1689
- 5) Kven var Amalie van Soms?
- 6) Kva meines med "merkantilisme"?
- 7) Kva står "VOC" for
- 8) Kva står "WIC" for?
- 9) Kor var Hanse-forbundet sitt virkeområde?
- 10) Kva meines med "oligarki"?

II TEORI OG METODE: FORKLARINGAR OG OMGREPSDEFINISJONAR

- 11) I en tradisjon i historieforskinga ble historikaren si oppgåve uttrykt som å "gjenskape fortid slik den var". I en annan tradisjon blei ambisjonen uttrykt som å "konstruere et bilde av fortida slik ho kunne ha vært". Forklar og utdjup skilnaden.
- 12) Forklar forskjellen mellom en "forklaringsmodell" og en "formell modell"
- 13) Kva ligg i omgrepet: "Modellane sitt tyranni"?
- 14) Kva ligg i Max Weber sitt omgrep "idealtipe"?
- 15) Forskjellen på historiske forklaringar som legg vekt på "struktur" og forklaringar som legg vekt på "agens"